

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Ichaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

DS Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po pošt nih nakaznicah.

Upravištvu.

Na Velehradu.

Kolo časa suče se neprestano, še za trenutje ne postane. Djanja se vrše v času, pa tudi ginejo, le v spominu človeka, naroda živé, ako so z njima v kaki ožji zvezi. In kakor sapa vživi iskro pod žrjavico, kedar va-njo pihne, tako stopi človeku, narodu preteklo djanje včasih pred oči in se vzbudi s tem nekako v novo življenje.

Že je dobro 1000 let vtonilo v večno morje, kar sta ss. brata, Ciril in Metodij, sklenila svoje življenje na zemlji. S tem pa je tudi veliko tega, kar sta bila v blagor Slovanov storila, otemnelo ali se celo izgubilo. Drugi možje in deloma druga načela so obveljala. Malo pa bi bil že človek lahko rekel, da je v njuna groba, v Rimu in na Velehradu, se za vselej vleglo tudi njuno delovanje.

Častiti bralci že sicer vedo in mi jih torej samo prosimo, naj imajo pri naslednjih vrstah to-le pred očmi: Slovani niso vsi pod enim cesarjem, ampak eni so pod ruskim, drugi pod pruskim, tretji pa pod turskim ali našim; potlej večje število slovanskih ljudstev ne izpoznava sv. Očeta v Rimu za vidnega poglavarja sv. cerkve in živé tedaj, kakor pravimo v razkolniški ali pravoslavni cerkvi; in vsi ne pišemo in ne govorimo po vsem enako, vidi se nam pa vse eno, da smo si v rodu. To je naša nevolja ali je tako.

Toda narodni in ob enem verni možje po slovanskem svetu, da bi to vselej tako ostalo, — tega niso mogli verjeti. Radi so in se še zmirom tolažijo z mislijo, da še bodo, kar sta bila ss. brata tolikanj želela, vsa slovanska plemena kedaj z Rimom, pa tudi med seboj edina, z onim v sv. veri, med seboj pa vsaj po jeziku. Ali kje in kdo jim vpiha to iskrico, tlečo pod žrjavico ene krvi, v novo življenje? Na to vprašanje niso si vedeli odgovora in do te ure ga še ne ve nihče.

Nehoté se sicer vriva človeku misel, da se to izgodi ali vsaj začne lahko že letos na grobu sv. Metodija — na Velehradu; ali kar nas zadeva, imamo pač zadosti ljubezni do slovanstva, da želimo, nismo pa zadržani, da upamo še to doživeti. Naša tla še za to niso ugodna.

To je sicer resnica, da se obhaja letos po celem slovanskem svetu tisočletni spomin ss. bratov in to skorej nič manj po pravoslavnih, kakor po katoliških krajih. Ravno tako je resnica, da se naši nasprotniki — vsi od kraja — bojé romanja Slovanov na Velehrad, katero se slovesno začne prihodnjo nedeljo, t. j. dne 5. jul. in trpi do dne 12. jul., tedaj celi teden. To nam kažejo zlobne laži, ki jih pošilja jim v svet postrežljivi brzojav, o mogočih in nemogočih boleznih, ki bi bile na Velehradu in v obližju. Da so one le v njih domišljiji, to se zna; ali ker je mogoče, da jih le kdo verjame in torej doma ostane, za to so jim prav in dobre.

Prazen je to strah naših nasprotnikov; ni še čas, da se zedinimo v sv. veri in še dalje smo od tega, da se zedinimo po jeziku. Tega si še tudi ne obeta noben Slovan od romanja na Velehrad; plevel, čije korenine stojé že sto in sto let na polju slovanstva, ne izruje se v enem dnevu. Za to delo je časa, moči in neugnane volje treba.

Kar čéjo letos slovanski romarji na Velehrad, to tedaj ne sega tako visoko — do zedinjenja. To še prepustimo času pa božji volji.

Kar pa to romanje javaline kaže, je to, da še živi v nas upanje, da se kedaj združimo v eno sv. vero in se bližamo čedalje bolj eni slovanski besedi.

Za oboje pa je treba, da se bolj in bolj izpoznamo in se torej živo čutimo za brate; tako pa si nadelamo pot, da se pokažemo svetu v nepredolgem času vsaj sinove ene matere — katoliške Slave.

(?)

Nekdaj in zdaj.

(Izviren dopis iz Ptuja.)

Nekoliko dni pred dnem 2. junija, t. j. pred volitvo poslanca za državni zbor, vzel sem iz škrinjice stare volilne oklice, katere hranim. Bila je prilika, da sem jih spet enkrat pregledal.

Pripetilo se je, da sem naletel na onega z dne 16. junija 1870, s katerim so „volilnim možem ptujskega in rogaškega okraja“, tedaj našim kmetom priporočali g. notarja Rodoška v izvolitev.

Volilo se je takrat tretjekrat, Slovenski kandidat bil je pokojni g. Herman. Opomniti moram pred vsem, da so takrat volilni oklic ptujski gospodje dr. Franc Strafella, Ignac Leskošek, Ivan Zima in Albin Pogačnik, tedaj, kakor pričajo njih imena, sami trdi Nemci izdali.

Oklic tiskan je nemški in slovenski, kar priča, da so takrat ptujski gospodje znali še slovenski in da so čutili potrebo s Slovenci govoriti slovenski.

Zadnjič tedaj za 14 let, niso imeli več kandidata, niso napravili volilnega oklica niti nemškega, niti slovenskega. Tako hudo so v teku kratkih 14 let opešali in zaostali.

In kako mogočno še so pred 14 leti govorili in se slovenskim možem volilec grozili!

Tedanji oklic je imel štiri točke.

V prvi se izdelali duhovnike, češ, da se naj za volitve ne brigajo. Ko bi bili letos tako bedasto kvasili, pokazali bi jim bili škofov pastirski list.

V drugej točki spravili so se na naš slovenski jezik; tretja govori o nesreči, katera bi bila nas Slovence baje zadela, ko bi se ločili od Nemcev; četrta o potrebi, da stanuje poslanec sredi med svojimi volilci.

Vse te točke bile so, kakor je takrat volitev pokazala, nam Slovincem bob v steno. Toda naši protivniki so bili takrat baš tako zlobni in lisičje zviti, kakor danes; hlinili se so, resnico pačili, kakor še dandanes.

Da le eno omenim, kdo je bil kriv, da je moral gosp. Herman, ki je bil kot uradnik toliko marljiv in vesten, da se je naučil slovenskega jezika, ker je med Slovenci služboval, — iz Ptuja med Nemce v Borovje?

Tisti, katerim je bil na poti, in to so bili ptujski Nemci in nemčurji. Ali tedaj zvijska in zlobnost ni očitna? Hočem še povedati, kaj je z gospodi, ki so leta 1870 ponujali in vsiljevali Slovincem g. R. kot kandidata.

G. Pogačnik je umrl, Zima je oskrbnik posestev štajerske hranilnice, ležečih v Ptuj-skem okraju, Leskošek živi v mestu, ker ima domačijo sin, in dr. Strafella je suspendiran (odstavljen) advokat v Ptuiju. Ta mož je bil „bürgermeister“ pred večimi leti, zastopnik hranilnice, grajščak itd., je zapovedoval Ptujčanom, ter je tlačil Slovence, kjerkoli mu je bila dana prilika. Nobeden teh še živečih gospodov ne bode več volilnih oklicev pošiljal nam Slovincem.

Dr. Strafella pa se je tudi zoper advokaška pravila pregrešil in se mu je zato pravica advokature vzela, povrh pa se je tudi njegova stvar izročila kazenski sodniji.

Sploh pa se mu godi hudo. Posestva so deloma že eksekutivno prodana; kar še jih ima, so polna dolgov. Zdaj celo Nemci nemajo več usmiljenja ž njim.

Kranjske fužine „Sagor am Savestromme“ imele so neznatno trjatev proti njemu; po Nemcu dr. pl. Schrey-u v Ljubljani hoteli so Strafelli premično blago zarubiti; toda sodnijski sluga je poročal, da ničesar ni našel. Dr. Schrey poslužil se je potem proti njemu nove postave z dne 16. marca 1884, št. 35 ter mu je pretela kajha, katere ga je le njegov sin s tem rešil, da je plačal dolg. Tako se podirajo stari stebri zakletega nasprotništva naroda slovenskega!

Zatorej ne vdajmo se!

Gospodarske stvari.

Gozd in njegov vpliv na kmetijstvo.

II. Gozdi se toraj počasnejše ogrevajo, pa tudi počasnejše razhlajujejo, oni se vedejo, kakor slabi toplotni sprevajavci in vplivajo na obnebje in vreme kakega kraja liki morju. Zato ima gozdno obnebje, kakor otočno obnebje ne le mnogo vlažnosti, ampak tudi bolj ravnomerno toplino skozi leto. Zajedno pa je srednja letna toplotina v otočnem obnebjju in v gozdnem obnebjju nižje od one topline, ki jo ima brezgozdnata trdna zemlja.

V časih, ko so Rimljani po naših krajih posebno pa na Nemškem gospodovali, kjer je bilo pred 1800 leti še vse zaraščeno z gostim lesovjem, je ob reki Reni komaj črešnja zorela; tako nizka je bila takrat v tistih krajih še toplotina. Zdaj pa zori tam vinska trta, iz katere sadu se napravljajo najžlahtnejša porenka, moselska in nekarska vina, ki imajo ceno, o kateri mi Štajerski vinogradniki še san-

jamo ne. Vsakako ima tukaj spremenjen in morebiti tudi nekoliko na krivo pot zabredli okus vinopivcev svoj vpliv.

S tem, da so bili gozdi posekani, je prej vlažno-mrzlo obnebje bolj suho in toplejše postalo, tako da je obnebje za boljše pridelke sposobnejše jelo biti. Po tem takem bi si toraj lahko marsikateri mogel misliti in reči: „Proč tedaj z gozdi!“, obnebje postane s tem toplejše. To je sicer res. Obnebje postane s tem toplejše, srednja letna toplota bode izdatno rastla, ali postalo bode tudi bolj suhotno tako, da studenci vsahnejo, da se zemlja s trdo skorjo prevleče in nerodovitna postane. Kraj se lahko spremeni v puščavo. Na Nemškem niso ravno vseh gozdov posekali in iztrebili. Ravno nasprotno! Tam si prizadevajo, kakor na primer tudi pri nas v raju Slovenske domovine, v Slovenskih goricah, pravo razmero med poljem in gozdom vzdržati, kolikor se to le koli da.

Zasajajo se namreč tam prav marljivo gozdi, kjer primanjkuje naravnih voda, kakor rek, jezer itd. in kjer vsled tega suša prevladuje; kajti glavni podlagi, kakor že rečeno vsi zasti ste toplota in vlaga. Kdor se o žalostnih nasledkih prepričati hoče, ki jih ima premočno izsekavanje gozdov, naj le pomisli na nekdanjo tako bogato Špansko deželo, kjer so o svojih časih lepi gozdi namesto današnjega grmičevja stali in kjer je rž, pšenica, vinska trta in oljka obilno rodila, med tem ko danes komaj pridelki domačim potrebam vstrezajo. Rodovitna pokrajina stare Kartagine, kjer je posejano zrno po 150krat plenjalo, je zdaj večidel puščava vsled premočnega posekanja gozdov. Ravno to velja o deželah okoli starega Babilona, v Mali Aziji in grških deželah.

Kakor vsled posekanja gozdov toplota, srednja letna toplota raste, tako vlažnost pojema; in če se ne po potokih, rekah, jezerih ali vodotokih, rastlinam voda ne privaja, tako vsa rastljivost umrje in kraj postane puščava. Gre tedaj za pravo razmero med gozdom in poljem, da imajo rastline pri kolikor mogoče največi toploti še vedno tudi zadosti vlage. Kmetovalec bi morda rad vse zemljišče v polje in gozdnar vse v gozd spremenil; ali resnica in pravost leži v sredini, kakor nam to že narava sama v gornatih krajih kaže. Rodovitnih ravnin in rahlo nagnjenih vlažnih rebrin polasti se najprej kmetovalec in še le tam, kjer je zemlja prestrma ali previsoka ali nerodovitna, bodi si ker je preveč peščnata ali pa močvirnata, še le tam, kjer kmetovalec z zemljo nič več opraviti ne more, naseli se gozdnar. V najbolj suhi zemlji, na najbolj strmem rebru in sred močvirja raste drevo brez pluga in gnoja. Kako mali potroški, kako velika pa korist!

(Konec prihodnjič.)

Kako les trden napraviti.

Da les ne gine, se ne izveži ali razpoka, poznajo na Sardinskem celo priprosto sredstvo, ki se je pre prav dobro obneslo. Ves les, iz katerega se hoče kako orodje napraviti n. pr. kolesa ali bodi si kaj drugega, se nekoliko dni, predno se v delo vzame, namaka v vodi, v kateri je bilo toliko soli raztopljene, da se je je voda nasitila, to hoče reči, da se še več v to vodo dejane soli ne more več v nji raztopiti. Niti poletna vročina niti spremembe vremenske morejo kako spremembo v tkanini tako namočenega lesa napraviti. „P. L.“

Da se krompir spomladi preveč ne razcimi.

Dobro proti prehudemu razcimljenju je krompir na skednju razdjati. Tako veliko vode izhlapi, ki sicer cimljenje pospešuje, krompir se nekoliko razhladi, malo ovehne in se ne razcimi tako naglo. „P. L.“

Sejmovi. 3. julija: sv. Peter pod sv. gorami; 4. julija: Vojnik, Maribor, Ročica, Vuzenice; 9. julija: sv. Juri na Pesnici, Pišce.

Dopisi.

Iz Slivnice pod Mariborom. Znabiti se sprejme iz nespretne roke došel šopek saj nekaterih cvetlic na gomilo možu, kateri ga je vreden, in ta mož je zdaj rajni gospod Tribnik, naš bogoljubni g. nadučitelj. Kako vestno je rajni milost, s kateroj ga je Bog v učiteljski stan poklical, rabil, se kaže, da je dobil marsikatero zahvalnico nekdanjih šolskih nadzornikov; njegove zasluge so se tudi v najvišjih krogih slisale, za to je bil od svetlega cesarja s srebrnim križcem s krono odlikovan. Bil je rajni za božjo čast celo vneti vernik, ter s svojo živo vero in izgledno pobožnostjo navdajal celo kaj lepo svoje mu v poduk izročene učence; vedno je skrbel za lepo cerkveno petje pri službi božji, k čemu je služila tudi po pokojnem izurjena Slivniška muzika. Kako vestno se je poslužil milosti sv. zakona, pričajo njegovi poštovani otroki, med katerimi je eden duhovnik, 3 ali bolje rečeno štirje učiteljskega stanu. Ko je spoznal važnost volitve, se je tudi on podal na volišče, ter dal neustrašljivo svoj glas možema določenima od verne slovenske strani. Pred večimi meseci ga bolezen vrže v posteljo. Precej sam prosi za duhovne milosti. Sprejme jih z veliko pobožnostjo in s popolno vdanostjo v božjo voljo. Ko je bolezen dolgo trpela in ga kaj mučila, se je še večkrat dal s sv. zakramenti sprevideti. Konec njegovega blagega življenja je došel v četrtek 25. t. m. zjutraj. Pri zavesti je bil celo do zadnje ure, se kaj ginljivo priporočal molitvam pričujočih, še prosil za nekatere molitvice, potlej z ljub-

ljenim očesom pogledal svoje ljube in na to pogledal proti Bogu in milo smehljaše v Gospodu za ta svet za vselej zaspal, da se zbudi pred Njim, „ki je obilni plačnik“. Rajnki se je rodil l. 1819. Črez 49 let je deloval kot učitelj; v Slivnici čez 35 let. Pokopali smo ga v soboto 27. t. m. Množica velika mu je zadnjo čast skazala. Črez 40 g. šolskih tovarišev in 6 duhovnikov mu je skazalo zadnjo čast. Veliko krasnih vencev je kinčalo njegove zemeljske ostanke. Vse to naj bo tebi žalujoča, svojega očeta zapustivša rodbina, v tolažbo, Vi pa, predragi tovarši, ljubi sosedje in dobri znanci, spominjajte se kaj radi rajnega v svojih molitvah. Vsi dorasli in otroci, ki se ponašate, da ste imeli tako izglednega, pobožnega učitelja, delajte mu z lastnim krščanskim življenjem na tem svetu čast in spominjajte se še kaj radi resnih naukov pokojnega vašega g. nadučitelja.

Iz Breškega okraja. (Pobirki od zadnjih volitev.) Ker so se volitve volilnih mož vršile skoro v vseh občinah ob enem, zatoorej so bili skoro vsi gospodje okr. glavarstva razposlani, k nam g. Adamič. Kakor se dopisatelju vidi, je omenjeni gospod sin zvestega narodnjaka, blizo Ljutomera. Vodil je ta gospod volitve v Artičah, Sromljah itd. Ker je pa g. vodji volitev čas predolgi bil med kmeti, zatoorej si je vzel tovarša s seboj, dobro nam poznanega g. Zehnerja, prodajalca duhana in nekdanjega krojača. Ta gospod si je zelo prizadeval za svojo stran, to je liberalno in tam očitno čez spoštovanega gospoda Miha Vošnjaka zabavljaj in z rano brošurico razdelil, toda brez uspeha. Kmetje že poznajo vse lisjake živeče v nemških Brežicah. Vi g. Zehner, boljše je, da v mestu svojo omiko prodajate, kmeta pa pri miru pustite, ker vas dobro poznamo. Dopisatelj tudi meni, da ni pristojno g. uradnikom takih ljudi seboj voditi. — Čisto drugače se je godilo v Globokem, kjer je vodil volitve naš zvesti narodnjak g. Lubec, c. kr. davkarski nadzornik, kateremu gre vsa čast. Vam pa, ljubi Bizelanci, Kapelčani in Dobovčani, dam svet, da se do druge volitve vendar enkrat iz spanja zdramite. Ker bo drugo leto volitev za občine izvolite si take župane, kateri niso odvisni od nemškutarjev in cestnih komisarjev. Vi gospodje narodni poslanci pa, skrbite, da dobimo, nam potrebne prijazne gospode uradnike pri glavarstvu in sodniji take, kakor je notar g. dr. Firbas; ta gospod je skala svojega naroda, on se ne sramuje jezika svoje domovine. Za vas liberalce je že zvon odzvonil.

Iz konjiškega okraja. (Čadramski abc-bauernvereinski kralj na rešetu!) Liberalni nemškutarji in nemčurji v konjiškem okraju ne morejo spati, ker so jih tamošnji verni, dobro zavedni, pošteni in narodni kmetje lansko leto in letos pri volitvah popihali, tako,

da je letos samo tam gori v Vitanjskem kotu uže šest ljudi za gospoda dr. Schmidererja glasovalo, 46 pa povsod drugod za gosp. barona Gödelna, kakor je to „Slov. Gosp.“ štev. 25. povedal. Kaj tedaj storiti, da bo zanaprej drugače šlo? Mora se napraviti liberalni prusko-tajčarski „Bauernverein“, ta bo čudeže delal. Za kralja tistemu se je ponudil čadramski abc-modrijan. Tisti modrijan zlasti po krčmah tako-le modruje: „Treba dobiti in nahujskati samo deset liberalnih prusko-tajčarskih „pavrov“, ki bodo vse, kar leze in gre, v liberalni koš pobasali, vsem kmetom vero vzeli in s tem dosegli, da se bo ves svet, zlasti pa Čadram čisto prerodil, liberalni abc-bauernvereinski kralj pa bo na svojem prestolu ali tronu sedel in tobak kadil.“ Kaj ne kmetje, to se pravi več, kakor lešnike gristi in orehe tolči? Takošen velikansk načrt ali „plan“, kakor ga je abc-bauernvereinski kralj v Čadramu iztuhtal, zamore seveda le kak modrijan iztuhtati, ki z enim očesom več vidi, kakor drugi ljudje z dvema. Stari pregovor pravi, da neka krotka stvar božja le enkrat na led gre; kako je neki to, da se poda čadramski abc-modrijan zdaj že tretjekrat na led? Prvikrat je šel bil na led, ko je za liberalnega, zdaj že rajnega Poseka žile napenjal, da bi ga v deželni in državni zbor spravil. Obema je spodletelo, ker ni abc-modrijan, pa tudi ne gosp. Posek niti v Gradec niti na Dunaj v zbor prišel. Drugikrat je abc-modrijan na ledu padel, ko je nameraval, veliko trgovino s pohorskim lesom pričeti, kar pa ni šlo, ker deloma ni zadosti cvenka, deloma pa tudi ni mogoče, ob enem v Čadramu abc učiti in v Oplotnici deske šteti. Zdaj pa še gre tretjikrat na led, ko misli postati — abc-bauernvereinski kralj v Čadramu! No te—te—rum—pum—pum! Z liberalno-nemškutarskim poslanstvom ni bilo nič, z veliko trgovino s slovensko-pohorskimi deskami tudi nič, z liberalnim-prusko-tajčarskim bauernvereinskim kraljestvom pa bo že kaj? Seveda.

Ker pa kralji pametne svetovalce imeti morajo, ki jim vejo kaj koristnega svetovati, sicer gre vse rakovo pot, menda ne bo od več, ako tudi čadramskemu abc-bauernvereinskemu kralju nekaj dobrega svetujemo. Čadramski liberalni modrijan naj pri svojem abc ostane ter naj otroke in odraslene gospode, ki avstrijski denar vlečejo, avstrijskega domoljuba ali patriotizma uči, in to tem bolj, ker šolska postava — Reichsschulgesetz vom 14. Mai 1869 § 3 — od učiteljev zahteva, da naj šolski mladini ljubezen do mile naše Avstrije na srce polagajo, njej pa tudi s tem lep izgled dajajo, da pri volitvah za avstrijske domoljube, ne pa za prusake glasujejo, kakor so to letos zopet vsi trije profesorji in matematikarji v bližnjem

trgu storili. Še bi čadramskemu abc-modrijanu svetovali, ne segati po bauernvereinski kraljevi kroni, kajti to je jako nevarno. Ker je namreč jeba gg. učiteljem prepovedano, biti udom političnih društev, „bauernvereini“ so pa politična društva, bi se utegnilo zgoditi, da bi čadramskega bauernvereinskega kralja celjski c. kr. okrajni urad v luknjo zaprl.

Iz Orehovi vesi. (Pobirki, — naš generalni stab.) Občina Slivnica, Ranče, Podova in Rače volile so narodno. Liberalci bili so povsod v veliki manjšini. Liberalno volile so Skoke, in kar me je skoro sram povedati, tudi Orehova ves. V Orehovi in Hotinji vesi volilo je 18 narodno, 25 pa jih je hopnilo v liberalni koš; 8 naših se je izneverilo. A. H. cerkveni ključar je rekel nekaj dni pred volitvo: „Sedaj bom volil s Slovenci, ker je za me grdo, da bi proti cerkvi delal, tu je roka, da bom.“ Liberalno vino, ali ka-li, pa ga je zmotilo. Ko smo od volitve šli od županove hiše, sprejeli so nas s psovko „marš Slovenci“. Kako in s kakimi sredstvi se je za liberalce agitiralo, rajši molčimo za voljo ljubega miru. Le čudno se nam zdi, kako so naši ljudje verjeli kaj takega neumnega, kar jim je naš župan pridigoval, da, če Slovenci in mešniki „gvinjajo“, potem bo zopet rabota, desetina, mešniki bodo dobili velike „lone“ itd. Pri nas smo doživeli žalostne reči, v občini nastalo je hudo politično sovraštvo, in liberalci nam hočejo pri vsaki priliki škodovati. Kdo je pa vsega tega kriv? Svobodno rečemo, da naš župan. Zakaj ne, da bi bil vsem pravičen, kakor bi kazalo, pač pa je Slovencom sovražen in zagrizen liberalce, hud nasprotnik mešnikom, narodnjakom se grozi, grdo jih zmirlja, toži itd. Ko je župan postal, se je še podpisal Leschnik in sedaj že Löschnigg, čeravno še 10 besed ne zna pravilno nemški. Narodnega muzikanta, kateri je pri njem v stanovanju bil, je kar iztiral, ker mu ni hotel tako gosti, kakor bi on bil rad plesal, zato pa ga je potem tem rajše Slovenec pod streho vzel. G. župan, mar menite, da je Vaš županski stol nerazrušljiv? — Pri znanem krčmarji . . . ggu vtaboril se je tudi poseben oddelek „generalnega štaba“, kateri ima namen nam č. g. kaplana, katerih cela fara spoštuje in čišla, ob poštenje ali proč spraviti. Dopisujejo jim tudi nespametno pisane listnice, javno lažnjivo obrekujejo in v „Mbg. Ztg.“ čez njih lažejo. Če nam zamore znani „štab“ dokazati ovo v „Mbg. Ztg.“ kot resnico, plačamo mu 100 fl. Dobil jih bo po uredništvu „Slov. Gosp.“ Toliko moči še ta „generalni štab“ (koji iz vsake baže nadložnih ljudi obstoji) nima, da bi njemu na ljubo, nam faranom pa v veliko žalost in škodo mil. g. kn. škof našega č. g. kaplana predstavili, sicer bi dobil še le korajžo in rekel: „Glejte spravili smo ga!“

Od južnega Pohorja. Slednjič smo čitali, da se F. Cugmas iz Zafosta in Šprogar iz Laž volitve za državni zbor vdeležila nista. Marsikdo bi mislil, da sta bila bolena ali zadržana. Pa temu ni tako. Dala sta se od naših nemškutarjev, posebno od A. Wallanda premotiti in sta jo trgu za njimi kleče plazila, zato — v črne bukve ž njima. Vsi poštene naši volilci so ju hudo obsodili, ker sta zupanje svojih volilcev na takšen način zapravila. Zakaj sta se pa zvoliti dala?

Vitanjčani so prav prebrisani, so zgodaj vstali, pa so se le osmodili. Kmet Ignacij Jeseničnik iz spodnjega Doliča vlačil je dosedaj po nevednosti nemškutarsko klado, pa zdramil se je in postal slovenski korenjak. Vse obdelavanje, grozenje ga ni prestrašilo, z nami voliti je obljubil in to tudi storil. Vitanjčani so ga mislili na limanc dobiti in mu še-le 2./6. ob 1/4ih zjutraj volilni list na dom poslali, rekši, da mu ga gospod Mulley pošlje in da naj hitro v Konjice volit gre. On je to tudi učinil in kdo ima dolgi nos? Slavno okrajno glavarstvo Celjsko pa opozorjamo na to nesramnost. Jeseničnik tudi ni podpisal, da je volitni list sprejel, radovedni smo, kdo je to storil. Tako Vitanjsko županstvo postopa! Po volitvah 2./6. bil je med nami najboljši, najlepši red, pri A. Sutterji veselili smo se zmage, nemškutarji pa so razsajali pri — Wallandu. Haut's ihnen ane oba, ban euch ber sagt, dass ihr Slovenen seit's! — je nekdo kmetom nasvetoval. Oj reva! O tem še več.

Od D. Marije v puščavi. (Pogreb.) Dne 18. t. m. smo izročili tihemu grobu telo Jere Lampreht, katera je po dolgej mučnej boleznici dne 16. t. m. previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala. Pokojna bila je ljuba in prijazna sosedica, blaga prijateljica in velika dobrotnica ubogih, kakor tudi domače cerkve. Njena dobra roka bila je vselej odprta, kadar je kaj dobrega storiti zamogla. Za poštenje in čast svoje hiše, za čedno obnašanje in krščansko življenje vse svoje družine je blaga pokojnica čez vse skrbela. Pokojna je imela otroke, ki ji niso nikdar — kakor se žalibog dandanes rado na svetu godi — pripravljali žalosti, ampak bili so ji vedno največje veselje in v zadnjih dnevih najslajše tolažilo. Lepo so odraščeni sinovi svojo ljubo mater na smrtni postelji čuvali, ter tako svojo otroško dolžnost kaj lepo dopolnili. Posneme vreden izgled dali so vsem otrokom, pa tudi glasno pričali, da morajo starši, ako hočejo pridne otroke imeti, jih tudi lepo v strahu božjem odgojevati že od prve mladosti. Tako si starši odredé otroke, ki so veselje in čast svojega rodú pa tudi mile svoje domovine. Bog vam daj več takih mater, njej pa daj vživati večno in rajsko veselje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar izrazili so ministru Pražaku svoje sočutje po brzoglavem potu povodom smrti njegove soproge. Imenovali so presvitli cesar več dosmrtnih članov Ogerske gosposke zbornice, med njimi tudi najvišega dvornika cesarjeviča Rudolfa grofa Karola Bombelles. Dunajski nuncij papežev msgr. Vanutelli bode odpoklican, na njegovo mesto pride msgr. Macenni. Meseca julija bode v Rimu konzistorij, v katerem bodo sv. Oče škofa Schönborna prekonizirali; intronizacija pa bode v Pragi 15. avgusta. Novi državni zbor otvoril se bode brž čas meseca septembra. Pred vsem pride na vrsto adresna debata in verifikacije volitev. Liberalni poslanci novega državnega zbora imeli so pred kratkim na Dunaju sejo, v katerej je predsedoval Herbst. Sprejeta je bila resolucija, ki izjavlja za prvo dolžnost edinost stranke. Potem so izvolili poseben odsek 25 poslancev, ki imajo v jeden program zjediniti razne programe. Deželna vlada na Hrvaškem izdala je na vse oblastnije okrožnice glede kolere. Minister Kallay je Sarajevo zapustil; pri njegovem odhodu bili so navzoči vsi dostojanstveniki.

Vnanje države. V prihodnjem konzistoriju imenovali bodo sv. oče za kardinale nadškofe Lindnejskega, Kolinskega, Kapuaškega in Bolonjskega; poleg teh pa tudi hišna prelata Kristofori in Schiaffino. — Laško ministerstvo še vedno ni sestavljeno, ker Depretisu, kateri je sestavo prevzel, delajo se mnoge ovire. Toliko je znano, da je Depretis sprejel zunanje zadeve, Tajani pa je pravosodni minister. — Portugalski kralj je obolel. — Rumunski kralj in kraljica prišla sta v Budimpešt, da si ogledata razstavo. — Francoskim vojakom se hudo godi na Kitajskem, ker razgrajajo med njimi hude bolezni. — Afganski emir Abdurhaman zbral je veliko armado v afganskem Turkestanu; bržčas namerava iti proti Heratu. — Cleveland, predsednik v severni Ameriki imenoval je Kelleya za poslanika združenih držav na Dunaju. Naša vlada pa tega imenovanja ni vspregledala. Govori se, da je temu uzrok, ker je pred nekaterimi leti v nekem govoru Italijo hudo napadel. — Na Španskem se kolera še vedno širi; pretekli teden je zbolelo v Madridu 13, umrlo 2 oseb, v pokrajinah je obolelo 2529, pomrlo pa 1123 oseb; minister Canovas in Romero podala sta se v Murcijo, prinesla sta 70000 frankov podporo.

Za poduk in kratek čas.

Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polju.

Nedavno je na svetlo prišla knjižica z naslovom: „Župnija sv. Lovrenca na Drav-

skem polju. Krajepisno-žgodovinske črtice. Spisal Matej Slekovec, kaplan pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. V Mariboru 1885 Tisk J. Leonove tiskarne. 8° strani 136.“ Dobiva se ta knjižica pri opravištvu „Slov. Gospod.“ v Mariboru in pri č. g. pisatelju iztis po 60 kr. Pridjana jej je tudi lična podoba cerkve sv. Lovrenca.

V tej knjižici je zbrano vse, kar je v katerem koli oziru vredno vedeti o sv. Lovrencu na Dravskem polju. Pred vsem bode seveda zanimala ta knjiga župljane ali farmane sv. Lovrenca, vendar bodo pa marsikaj zanimivega našli v njej tudi njihovi sosedi in sploh vsi ki omenjeni kraj poznajo ali pa se za naše kraje kaj brigajo.

Pri tej priliki, ko to knjigo naznanjamo in priporočujemo, posneli bomo iz nje z dovoljenjem č. g. pisatelja na kratko obče zanimljive reči za naše čitatelje, da bodo tisti, ki ne bodo knjige v roke dobili, vedeli, koliko lepega je č. g. M. Slekovec Lovrenčkim farmanom o njihovi fari napisal.

1. **Zgodovina.** Sv. Lovrenc na Dravskem polju je ime župniji in občini, ob cesti iz Ptujja na Ptujsko goro in Monsberg, kamor iz Ptujja lahko v pičlih dveh urah prideš.

Župnija sv. Lovrenca je gotovo ena izmed starših na Malem Štajeru, dasiravno ni znano, kedaj je bila župnija ustanovljena; le toliko vemo, da je od kraja cerkev sv. Lovrenca bila podružnica Hočke župnije in da je v prvi polovici 15. stoletja že bila samostalna župnija.

V prejšnjih časih je bila župnija sv. Lovrenca mnogo večja, kakor zdaj, kajti razun tega, kar zdaj obsega, je k njej dohajala cela Gorska fara in ves Mihovci, ki zdaj spadajo v Cerkovce. Vesi in kraji, ki so svoje dni k Lovrenčki župniji spadali, bili so tedaj ti-le: Mihovci, oboje Pleterje, Župečja ves, sv. Lovrenc, Apače, trg Črna ali Ptujška gora, Formin s cerkvico sv. Lenarta, Klamburki, Savinsko, Sevice, Trebež, Podložje, Stogovce, Apače ali Vapčja ves pri Dravinji, Slape, Deklece, Bolečka ves, Kapla, sv. Janž v Halozah, Hramno, Pastirovec, Lipno in Bildon.

Fevdni gospod, zavetnik in brez dvoma tudi patron te obširne župnije je bil l. 1567 nek Wolf Engelbrecht Auersburški. Zraven župnijske cerkve sv. Lovrenca bile so v župniji še tri podružnice: Mati božja na Gori, sv. Lenart in sv. Janž v Halozah.

Cerkev Matere božje na Gori je pozidana bila okoli 1424 od Ptujskih in Celjskih grofov v čistem gotskem slogu in je ena najlepših božjih hiš na Štajerskem. Kedaj pa ste bili cerkvici sv. Lenarta in sv. Janža postavljeni, nam ni znano; le toliko je gotovo, da ste v 16. stoletju že stali. Proti koncu 17. stoletja so sezidali Mihovčani sredi vesi cerkvico sv. An-

tona Padvanskega, ki je bila skoz 100 let četrta podružnica sv. Lovrenca.

Ko je bil 1615 v Leobnu na nemškem Štajeru kolegij jezuitov ustanovljen, prejel je od nadvojvode Ferdinanda II. župnijo sv. Lovrenca z vsemi takratnimi podružnicami v dar in je bil njen patron do l. 1773. Takrat je bil namreč red jezuitov v Avstriji odpravljen, njegova posestva prodana, skupilo z ostalim premoženjem pa šolskemu zalogu pripisano, ki je vsled tega prevzel čast in breme patrona Lovrenčke župnije.

V cerkvenem oziru je spadal sv. Lovrenc v raznih časih k raznim škofijam. Do l. 1751 je dohajal k patrijarhatu Oglejskemu, ki je že od časov Karola Velikega do Drave segal. Iz Ogleja je torej skoz več stoletij dobival svoje dušne pastirje, ki so morali v znamenje svoje podložnosti Oglejskemu očaku deseti del svojih letnih dohodkov odrajtovati.

Ko je bil l. 1751 Oglejski patrijarhat razdeljen v dve nadškofiji: Goriško in Videmsko, spadala je župnija sv. Lovrenca potem pod Goriško nadškofijo. Sicer pa se za čas Goriških nadškofov cerkvene razmere na Malem Štajaru niso mnogo spremenile, in sv. Lovrenc je kakor poprej spadal k Celjskej naddijakoniji, ki je bila na več komisarjatov ali dekanij razdeljena.

Večje spremembe v cerkvenem oziru so se pa dogodile za čas cesarja Jožefa II., ki je nekterim škofijam spremenil meje, ustanovil nove fare, zatrl samostane, prepovedal božje poti in s takimi in enakimi naredbami napravil mnogo zmešnjav. Vsled Jožefovih naredeb je Celjska naddijakonija razpala, sv. Lovrenc je bil 1788 pridružen Sekovski škofiji, in metropolitanske pravice čez te kraje je 1789 dobil Solnograški nadškof.

Na povelje cesarja Jožefa je bila 1786. l. na Gori samostalna župnija ustanovljena, katerej so odkazali trg Goro, Formin s sv. Lenartom, Podlož, Savinsko, Stogovce, Vapačjo ves, Slape, Doklece, Trebež, Bolečko ves, sv. Janža, Lipno, Bildon in še druge kraje v Halozah, tako da je takrat župnija sv. Lovrenca zgubila tri podružnice in se skrcila za polovico svojega obsega. In ker so l. 1795 še Mihovce s kapelico sv. Antona Cirkovecam pridružili, ni imela župnija sv. Lovrenca pozneje nobene podružnice in samo štiri vesi: Gornje in spodnje Pleterje, Župečjo ves, Gornji in spodnji sv. Lovrenc in Apače.

Ako še omenimo, da je po preselitvi sedeža Lavantinskega škofa od sv. Andraža na Koroškem v Maribor župnija sv. Lovrenc z drugimi slovenskimi župnijami, ki so k Sekovski škofiji dohajale, l. 1859 prišla pod višjo duhovno oblast Lavantinskih škofov, smo s tem omenili vse važnije zgodovinske dogodke, ki se tičejo sv. Lovrenca in so v zgoraj omenjeni knjigi mično in obširno popisani. (Dalje prihodnj.)

Smešnica 27. Nek židov skopuh prišel je ves žalosten iz sinagoge. Drug židov ga sreča in ga vpraša: „Brate! zakaj si tako pobitega srca?“ „Kako da bi ne bil? Rabin nam je ravno razlagal, da bomo vsi prah, ker smo iz praha vzeti.“ „Si prav norec, da te to žali! če bi bil iz zlata in bi moral postati prah, bi bila to zguba za 100 procentov; tako pa, ker si prah in boš prah, ne bo sicer nič dobička, pa tudi ne zgube.“ „Glej prijatelj! tega nisem poprej pomislil“, reče židov skopuh.

Razne stvari.

(Presvitli cesar) darovali so za zidanje nove šole v Razborju 300 fl.

(Njih ekscelencija) mil. knez in škof imeli so 27. junija črno sv. mešo za pokojnega cesarja Ferdinanda.

(Mrtud zadel) je v nedeljo tesarja J. Glimšeka v Celjski kapucinski cerkvi.

(Č. g. Ant. Muršec) kaplan v Radgoni, rojen pri sv. Bolfanku v Slov. gor., postal je župnik v Spielfeldu.

(G. Spaček) dosedanji načelnik železniške postaje na Pragarskem imenovan je chef-om v Mariboru. Dosedanji Mariborski načelnik g. Franz prestavljen je v Gradec.

(G. J. Tribnik) nadučitelj v Slivnici umrl je po dolge, mučnej bolezni v 67. letu svoje starosti. Pokojni služil je 49 let ter je bil odlikovan s srebrnim križcem s krono za zasluge. Naj počiva v miru!

(Družba sv. Mohora) šteje letos 29557 udov, torej 1055 več, kakor lani.

(Poštni uradnik Apostol) v Budimpeštu poneveril je 27.000 fl.; 22.000 fl. dal je svojemu prijatelju, kateri je šel na policijo ter je tata ovadil.

(Narodne biblioteke) izšel je 18. snopič, Vsebine: Matevž Klander; Spiritus familiaris. Zgodovina motniškega polža. Gregelj Koščenina. Snopič velja 15 kr.

(Železnica Spielfeld-Radgona) otvorila se bode 12. julija.

(Slovesnost v čast) blagovestnikoma ss. Cirilu in Metodiju priredi dekanija Gornji grad v zvezi s Narodno čitalnico 12. julija s naslednjim vspešnim: 11. julija ob 9. uri zvečer bakljada; 12. jul. budnica, ob 1/2 10 dohod procesij iz bližnjih župnij v farno cerkev Gornjegrajsko, potem slovesna služba božja; popoldne večernice; po večernicah koncert.

(Na Velehrad) se podajo naslednji preč. gg: kanonika Kosar in Herg, dekan Hajšek, župniki Meško, Rakoše, Voh in kaplan Slekovec.

(Strela ubila) je dne 27. junija spoštovanega posestnika, Matija Pustoslemška v Ročiški vesi, fare sv. Martina na Paki.

(Spremembe v Lav. škofiji.) Umrli je č. g. Urban Dietrich, dekan in nadžupnik pri sv. Martinu blizu Slov. Gradca; provizor tam postal je č. g. J. Rostohar; prestavljena sta č. gg. kaplana Fr. Nendl v Griže in J. Kočevar v Videm. Razpisani ste fari sv. Martina blizu Slov. Gradca do 10. in Podgorje do 11. avgusta.

Loterijne številke:

V Gradci 27. junija 1885: 39, 31, 59, 47, 62
Na Dunaji „ „ 52, 2, 27, 90, 53
Prihodnje srečkanje 11. julija 1885.

Podučiteljska služba

se na dvorazredni, v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli v Cezanjevcih definitivno ali tudi provizorično odda.

V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnem zmožni prositelji vložijo naj svoje prošnje do konca julija t. l. pri krajnem šolskem svetu v Cezanjevcih pošta Ljutomer.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru
dne 20. junija 1885.

1—2

Predsednik.

Oznanilo.

Naznamim, da je II. zvezek „Cerkveni orglaveč na deželi“ dotiskan. Obsega: mrtvaške — Marijine — sv. rožni venec — lavretanske litanije — blagoslovne — za pridigo in krščanski nauk — o raznih priložnostih — asperges — „li aquam — ecce sacerdos magnus itd. — Kadencije — predigre — previjanje glasov. — Velja brez poštnine 2 fl. Dobiva se pri založniku in izdajatelji

Karl Tribnik-u,

1-2

kaplanu na Teharjih.

Prostovoljna dražba (licitacija).

V mojih kletih poleg Podčetrčka (Wind-Landsberg) imam 15 hektolitrov slivovice in žganja in 500—600 hektolitrov najboljšega vina lastnega pridelka leta 1879, 1881, 1883 in 1884, katerega hočem po malo, toda vendar ne manj nego 28 hektolitrov skupaj po tej poti oddati.

Dražba se bode 11. julija ob 9. uri dopoludne pričela, h kateri najljubdeje vabi

N. Fabiani,

pósestnik v Podčetrčku
(Wind-Landsberg.)

Slomšekovih zbranih spisov

četrti knjiga: „Različno blago“, ravno kar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. g. Mih. Lendovšek v Makolah (Maxau bei Pöltschach) po 1 gld. s poštnino vred. Tržna cena po knjigarnah ji je: fl. 1.40 za trdovezan, fl. 1.30 za broširan izvod. Obsega tri oddelke: I. „šola in odgoja“ str. 180; II. „narodna politika in narodno gospodarstvo“ str. 183—354; III. „razna tvarina“ str. 357—428. (2-10)

Tužnim srcem izreka vsem, ki so v tako obilnem številu našemu nam nepozabljivemu, ljubemu očetu gospodu

Jožefu Tribnik-u,

bivšemu nadučitelju na Slivnici.

zadnjo čast izkazali, svojo najpresrečnejšo zahvalo.

Slivnica dne 30. jun. 1885.

Žalujoča rodbina Tribnik.

Presrčna zahvala

se izreka vsem tistim, ki so v bolezni naše ljube in nepozabljive matere

Jere Lamprecht

svoje sožaljenje tako odkritosrečno kazali ter jih tudi potem, ko so se v boljšo večnost preselili, kljub nujnim opravkom na polju, vendar v tako lepem številu na zadnjem potu spremili.

V Kumenu dne 20. junija 1885.

Žalujoči otroci.

Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polju.

Krajepisno-zgodovinske črtice.

Spisal Matej Slekovec, kaplan pri sv. Lovrencu na Dravskem polju.

V Mariboru 1885. — Tisk J. Leonove tiskarne.

8°. str. 136. — Dobi se ta lična knjižica pri upravnistvu „Slov. Gospodarja“ v Mariboru in pri spisatelju gospodu Mat. Slekovcu. — Cena je broširani knjigi 60 kr., s pošto pa 66 kr. a. v.